

Het is nu weer zo ver dat er vooral uit kringen van landsdienaren wordt geroepen om koopkrachtversterking, maar niemand weet precies hoe dat bewerkstelligd kan worden. De Overheid heeft besloten om alle ambtenaren een bedrag van 500 SRD per maand toe te kennen als koopkrachtversterking.

Indien aangenomen wordt dat er circa 50.000 werkers opgenomen zijn het landsdienarenbestand dat in aanmerking komt voor de 'koopkrachtversterking', dan zou er uit het voren gestelde misschien afgeleid kunnen worden, dat de Overheid er van uit gaat dat er in de komende maanden - door een of meerdere duurzame meevallers- meer US dollar ontvangsten zullen worden verkregen, in de orde van tenminste $(50.000 \times 500 \text{ SRD}) : 7.50 = 3.5 \text{ mln US Dollar/maand}$; i.c. $\pm \text{ US}\$. 42 \text{ mln/jaar}$. (waar zullen die vandaan komen? Olie? Goud? Tourisme?)

Door deze 'windfall US dollarontvangsten' op de markt aan te bieden, zullen dan in principe de wisselkoers verhoudingen van de SRD ten opzichte van de US Dollar ongewijzigd kunnen blijven, onder omstandigheden van vergroting van de geldhoeveelheid en de omloopsnelheid van de liquiditeitsmassa, die het gevolg kan zijn van de opvoering van de loonsom met een bedrag van SRD. 25 mln per maand. Omdat de waarde van de SRD ten opzichte van de buitenlandse valuta niet zal dalen, zal er dus ook geen sprake hoeven te zijn van verhoging van prijzen voor goederen en diensten. De toekenning van de koopkrachtversterkingstoelage zal ook niet leiden tot een toename van het begrotingstekort, want de te verwachten windfall vormt ook geen onderdeel van de ontvangsten die in de nationale begroting zijn opgenomen.

Het is evenwel niet uit sluiten dan er door de werkers in de private sector ook 'koopkrachtversterking' van dezelfde orde zal worden geëist. Het lijkt aannemelijk om er van uit te gaan dat er daarvoor door de werkers in de private sector om een toeslag op de lonen zal worden gevraagd, die vermoedelijk zal neerkomen op een verhoging van gemiddeld twintig procent. Maar dan zal er daarvoor dan ook weer extra ontvangsten aan US Dollars gevonden moeten worden, om te voorkomen dat deze tegemoetkoming zal leiden tot een verdere vermindering van de waarde van de SRD ten opzichte van de US Dollar. Indien er van wordt uitgegaan dat er hiervoor hetzelfde bedrag nodig zal zijn als voor de publieke sector komt de daarvoor benodigde deviezenvoorziening ook neer op nog eens tenminste 42 miljoen. US Dollar, die ook ergens vandaan gehaald zal moeten worden.

Indien de implementatie van de koopkrachtversterking in de private sector op deze wijze plaats vindt, moet er echter wel gerekend worden op een gelijktijdige stijging van de prijzen voor binnenlandse goederen en diensten. Want de opvoering van de loonsom van de private sector zal echter zonder meer bijdragen tot prijsstijgingen voor vrijwel alle binnenlands geproduceerde goederen en diensten, terwijl daardoor ook de detailhandelsprijzen van import producten zullen stijgen

Want de ondernemers en producenten zullen de meerkosten voor de factor arbeid die het gevolg is van de toekenning van de koopkrachtversterking in eerste aanleg slechts via prijsverhogingen kunnen compenseren; omdat compensatie door opvoering van de efficiency waarschijnlijk voor de meeste bedrijven slechts mogelijk zal blijken middels technologische veranderingen in de opzet van de productie, waarvoor er nieuwe investeringen in geïmporteerde materiële uitrusting noodzakelijk zullen blijken.

Door het gebruik van de windfall ontvangsten voor deze vorm van koopkrachtversterking kan goederen schaarste mogelijk wel, maar rappe prijsverhogingen voor vrijwel alle goederen endiensten beslist niet uitgesloten worden, waardoor de betekenis van de toelagen voor de verbetering van de koopkracht binnen de korte tijd weer volkomen ongedaan zal worden gemaakt.

Juist omdat in feite alles er op wijst dat er door het volgen van deze aanpak van zaken mbt koopkrachtversterking tezelfdertijd sprake zal kunnen zijn van snel opkomende inflatie, i.c. rappe geldontwaarding van de SRD, verdient het daarom aanbeveling om zo snel mogelijk om te zien naar een andere benadering van het vraagstuk van de dalende koopkracht van de lonen en afname en ontwaarding van arbeidsplaatsen.

-.-

We kunnen koopkrachtversterking, en werkgelegenheidsschepping niet los van elkaar zien en in verband hiermee verdient het aanbeveling om na te welke alternatieve bestemmingen van de te verwachten windfalldienstbaar geacht kunnen worden aan de duurzame consolidering van prijzen en bevordering van sociaal-economisch aanvaardbare werkgelegenheid, bij voorkeur in de direct productieve sectoren, die voor het opvoeren van deviezen ontvangsten van betekenis kunnen zijn.

Er is hiervoor in de eerste plaats gezocht naar maatregelen die kunnen resulteren in volstrekt gelijkwaardige verbetering van de koopkracht van alle lonen in alle sectoren, op een wijze die tevens kan bijdragen tot duurzame verbetering van condities voor opvoering en diversificatie van de economische bedrijvigheid, met producties die kunnen bijdragen tot verhoging en duurzame consolidering op hoog niveau van de deviezen ontvangsten, waarmee er te allen tijde voorzien kan worden in de nationale deviezenbehoeften voor het op peil houden van de koopkracht van de lonen en kan bijdragen aan de instandhouding van condities voor private investeringen die kunnen bijdragen tot duurzame toename van de sociaal-economisch aanvaardbare werkgelegenheid.

Vanuit die optiek bezien, is voor het benaderen van het vraagstuk van de koopkrachtversterking een aanpak van zaken in overweging genomen die uitgaat van exclusieve benutting van de extra deviezen ontvangsten voor de opwaardering van de SRD t.o.v. van de US dollar met dertig procent, door het bengen van de sisselkoers van SRD 7.50-per US Dollar naar SRD 5.25,- per US Dollar.

De voorgestelde herwaardering zal onverkort rechtstreeks leiden tot onmiddellijke, duurzame reële koopkrachtversterking van alle lonen voor alle werkers in alle sectoren, zonder extra uitkeringen in SRD aan de loontrekkers, alsook zonder verstoring van het prijzniveau! Nominale Prijzen voor goederen en diensten zullen door de herwaardering van de SRD eerder aan daling dan aan stijging onderhevig raken. Met de thans als loon ontvangen nominale bedragen in SRD zal er ook meer aan goederen en diensten betrokken kunnen worden.

Om het vertrouwen in de stabiliteit van de SRD duurzaam te kunnen garanderen zal er een wet moeten worden aangenomen en in werking worden gesteld, die het de Overheid verplicht om monetaire financiering te mijden en om de geanticiperde windvallen alle andere windfallontvangsten in vreemde valuta ten volle exclusief te bestemmen als dekkingsreserves voor de SRD zonder daarvoor de binnenlandse liquiditeitsmassa te vergroten of de omloop daarvan te versnellen, om zo de duurzame handhaving te bewerkstelligen van de wisselkoersverhouding die door de herwaardering tot stand is gekomen.

Misschien dat er daarvoor aan de Nationale Assemblee in overweging kan worden gegeven, om de wettelijke voorziening voor de herwaardering van de SRD middels een gekwalificeerde meerderheid aan te nemen en daarbij gelijk te stellen dat wijziging van de wet ook slechts middels dezelfde gekwalificeerde meerderheid in het Parlement zal kunnen plaats vinden.

De prijsontwikkelingen van goederen en diensten zullen in deze periode wel vrij gelaten moeten worden. Dit vanwege de omstandigheid dat er voor het voortbrengen van nagenoeg alle binnenlands geproduceerde goederen en diensten, inputs uit het buitenland betrokken moeten worden, waarvan de prijzen niet vanuit Suriname kunnen worden gecontroleerd. Daarnaast zullen er afspraken gemaakt moeten worden tussen de belanghebbende partijen (Overheid, Bedrijfsleven, Loonfront organisaties) die voorziet in garanties voor duurzame consolidering van lonen en emolumenten op het niveau dat bij de inwerking stelling van de herwaardering van kracht was, gedurende een periode van tenminste 24 maanden.

De vaststelling van de afspraken zal moeten plaatsvinden op zo breed mogelijke basis middels een overleg waarin behalve de Drie Partners (Overheid, Bedrijfsleven en Vakbeweging) ook andere groepen vertegenwoordigd zijn, te denken is aan landbouwersorganisaties, belangen organisaties uit de transportsector, kleine zelfstandigen, winkeliers,

De herwaardering van de SRD op het niveau van SRD 5.25 per US dollar, zal onder die omstandigheden ook een meer dan voldoende voorwaarde blijken te zijn, om bij het bankwezen het vertrouwen te scheppen dat vereist is voor het terugbrengen van de rente van de banken van achttien procent(18%) naar negen procent (9%) voor kredieten voor consumptieve bestedingen en zes procent voor R.C. krediet tbv werkkapitaal van bedrijven en aankoop van (deviezen voor) grond-en hulpstoffen voor de materiële productie,

Dit schept dan weer mogelijkheden voor het doorvoeren van voorzieningen ter bevordering van vnl op de export af te stemmen producties. Er zal dan gedacht kunnen worden aan het instellen van een door de Overheid te waarborgen fonds van middelen ter beschikking te stellen door het private bankwezen, voor de financiering van high risk op de industriële productie van export producten afgestemde al dan niet experimentele producties, te ontameren door private instanties onder toezicht van een daartoe door de Staat in te stellen instantie voor de uitoefening van financiële controle en coördinatie van de administratieve, financiële en manageriale bijstand aan de ondernemers.

-.-

Voorstel:

Vragen dat de studiedienst van de CBvS het model kwantificeert en de effecten narekent, in samenwerking met het ABS en het Planbureau, terwijl de laatstgenoemde instantie dan tevens belast kan worden met het uitwerken van de benodigde institutionele voorzieningen en (interdepartementale) programma's voor de operationalisering van het te voeren koopkacht versterkingbeleid.